

การศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย
นายกิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย^{1*} อุดมศักดิ์ สาริบุตร² และทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา³

STUDY AND DEVELOPMENT SOUVENIR PRODUCT FROM THAI FLOWER MOBILE

Kittisak Tammasakchai^{1*} Udomsak Saributr² and Songwut Egwutvongsa³

^{1*} นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

^{2,3} อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

^{1*} Master of Science in Industrial Education Technology of Industrial product design

^{2,3} Lecturer, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok

*Corresponding author E-mail address : kittisak54630710@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยและเพื่อประเมินความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแล้ว โดยการประยุกต์รูปแบบและวัสดุให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัย แสดงให้เห็นถึงคุณค่าและเอกลักษณ์ของเครื่องแขวนไทย โดยให้อยู่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจ ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยเผยแพร่ศิลปกรรมเครื่องแขวนไทยให้เป็นที่รู้จักได้มากขึ้น อีกทั้งยังจะช่วยสร้างความหลากหลายให้กับสินค้าของที่ระลึกของไทย สามารถเป็นตัวแทนที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมไทยอันดีงามได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยพิจารณาแบ่งออกเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านเป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.69, S.D.=0.23$) ด้านการดึงดูดใจจากการออกแบบพบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.83, S.D.=0.15$) ด้านขนาด รูปร่างและน้ำหนักที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพกพาหรือขนส่ง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.96, S.D.=0.42$) และด้านราคามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.04, S.D.=0.05$)

คำสำคัญ : ของที่ระลึก เครื่องแขวนไทย

ABSTRACT

The study and development of souvenir product from Thai flower mobile aimed to study and develop the souvenir product from Thai flower mobile and to assess the satisfaction of those interested in souvenir product from Thai flower mobile that has been developed and improved. By application forms and materials that are appropriate to the era. Demonstrate the value and uniqueness of a Thai flower mobile. The product is in the form of souvenir for sale to tourists or people interested. This is another way that helps spread the art of Thai flower mobile to be known more. It would also help to diversify the souvenirs of Thailand. And souvenir product from Thai flower mobile can be an agent that represents the cultural identity of Thailand. This research is divided into each side was found. The results shown the unique local level of satisfaction at a high level with an average $\bar{x}=3.69, S.D.=0.23$. The attractiveness of the design showed satisfaction at a high level with an average $\bar{x}=3.83, S.D.=0.15$. The size, shape and weight is not an obstacle to the carry or transport, satisfaction levels in the average $\bar{x}=3.96, S.D.=0.42$. And the prices are moderately satisfied with average $\bar{x}=3.04, S.D.=0.05$.

KEY WORDS : SOUVENIR PRODUCT THAI FLOWER MOBILE

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” ว่าหมายถึง “พื้นความรู้ความสามารถ” หากอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น พื้นความรู้ความสามารถเป็นความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความเฉลียวฉลาดของผู้คนในกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งได้คิดประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆขึ้น เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันภายในสังคมนั้น โดยสิ่งที่คิดประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ขึ้นนั้น ได้มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งต่อไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง จนถึงปัจจุบัน (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม 3 . 2553 : 147)

โดยเฉพาะการสร้างสรรค์งานด้านศิลปะหัตถกรรมของคนไทยซึ่งถือได้ว่าเป็นความประณีต งดงาม ถือเป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของคนไทย และเป็นที่ยอมรับ ชื่นชมของชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก เพราะจะต้องใช้ทั้งเวลา ความชำนาญ และสมาธิของช่างเป็นอย่างสูงเพื่อให้ได้งานออกมามีความประณีต งดงาม อ่อนช้อย มีคุณค่าทั้งในด้านศิลปะและด้านประโยชน์ใช้สอย เช่น งานสาน งานแกะสลัก ลงรักปิดทอง งานปั้น งานถัก งานทอ งานเขียนภาพ และงานร้อยกรองประเภทต่างๆ เป็นต้น ซึ่งงานที่ชาวบ้านสร้างสรรค์ขึ้นนั้นนอกจากจะให้ความรู้สึกถึงประโยชน์การใช้สอยแล้วยังเกิดความรู้สึกชื่นชมในความงาม ความประณีตบรรจง และส่วนใหญ่ศิลปะพื้นบ้านมักมีลักษณะที่ผสมผสานไปกับคติ ความเชื่อ จารีต ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆด้วย ซึ่งทำให้เกิดคุณค่าทางความงามและอารมณ์เพื่อความสุตาสุขใจ

การร้อยเครื่องแขวนไทยเป็นการนำดอกไม้มาร้อยประกอบกันเป็นพวงแบบต่างๆ เพื่อใช้ในการประดับตกแต่งอาคารสถานที่ ช่องหน้าต่าง ประตู กลางเพดาน ผนัง และสิ่งเคารพบูชา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปร่าง และขนาดของเครื่องแขวนไทย ปัจจุบันเครื่องแขวนไทยถือว่าเป็นสิ่งที่หาได้ยาก อนุรักษ์ ทองแถม (2552:4) ซึ่งนอกจากจะใช้เป็นเครื่องประดับตกแต่งอาคารสถานที่แล้ว ในการที่นำเครื่องแขวนไทยไปแขวนไว้ตามช่องประตูหน้าต่างนั้น ก็เพื่อเวลาที่มีลมพัดผ่านมานั้นก็จะนำกลิ่นหอมของดอกไม้ นานาชนิดที่นำมาร้อยกรองจนเป็นเครื่องแขวนที่สวยงามเข้ามาภายในและบริเวณสถานที่นั้นๆ เนื่องจากในสมัยก่อนนั้นยังไม่มีน้ำหอมหรือน้ำยาปรับอากาศใช้กันเหมือนปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทยในอดีตที่มีการสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจศิลปะประเภทนี้และได้ศึกษาถึงปัญหาของเครื่องแขวนไทยที่กำลังจะถูกกลืนเลื่อนไป พบว่าด้วยเหตุปัจจัยหลายอย่างเช่น โอกาสใช้สอยของเครื่องแขวนนั้นไม่ชัดเจนหรือมีความจำเป็นน้อย เมื่อเทียบกับบายศรี พานพุ่ม และพวงมาลัยต่างๆที่มีการใช้งานอย่างชัดเจน เช่นการนำไปไหว้พระ กราบไหว้ผู้ใหญ่ หรือถวายเป็นพุทธบูชา ส่งผลให้ไม่ค่อยมีคนนิยมและให้ความสนใจที่จะสั่งทำหรือซื้อมาแขวนไว้เฉยๆเพราะเมื่อเทียบกับราคาก็ถือว่ามีความสูงพอสมควร เนื่องจากความยุ่งยากและต้องใช้ระยะเวลาในการร้อย หรืออีกประการหนึ่งนั้นก็คือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยเฉพาะรูปแบบของบ้านพักอาศัยที่เปลี่ยนจากบ้านทรงไทยไปเป็นรูปแบบสมัยใหม่ จึงทำให้ไม่ค่อยมีคนนิยมนำไปแขวนตามช่องประตู หน้าต่างเหมือนแต่ก่อน นอกจากนี้จะเห็นได้จากงานพิธีและพระราชพิธีต่างๆ หรือประดับตกแต่งไว้ตามวัด ชุมประตู หน้าต่าง ตามแหล่งสถานที่สำคัญๆ หรือการสาธิตเพื่อต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าถ้าเราไม่หาทางเลือกในการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเภทนี้ไว้แล้ว ศิลปะการร้อยเครื่องแขวนไทยนั้นก็อาจจะถูกกลืนเลื่อนไปตามกาลเวลา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ ที่จะทำอย่างไรให้ผู้คนเข้าถึงและเข้าใจในการร่วมกันอนุรักษ์ สืบสานและเผยแพร่ศิลปหัตถกรรมประเภทนี้ไว้ ให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน โดยการนำมาทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมและเผยแพร่โดยการพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทางวัฒนธรรมได้แก่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยเชื่อว่าเราสามารถนำเอาศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์แต่ละท้องถิ่นมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว แสดงถึงงานหัตถกรรมและงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนไทยในอดีต เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย เป็นส่วนช่วยขยายให้เกิดการรับรู้ถึงภูมิปัญญาของคนไทยในอดีตในการช่วยกันอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้เห็นและตระหนักถึงความสำคัญของศิลปหัตถกรรมประเภทนี้ต่อไป

ภาพที่ 1 การลงพื้นที่หาข้อมูลที่วัดโสมนัสราชวรวิหารและอุทยาน ร.2 อัมพวา
ที่มา : กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ที่พัฒนาและปรับปรุงขึ้นใหม่แล้ว

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจมีความพึงพอใจ ในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากเครื่องแขวนไทย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. การศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้
ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษารูปแบบเครื่องแขวนไทยที่เหมาะสมกับการนำมาทำเป็นของที่ระลึก ผู้วิจัยได้ใช้

กรอบแนวคิดทฤษฎีของ นีรัช สุตสังข์(2548 : 51) คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 1.2 การพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย แบ่งออกได้ดังนี้

กรอบแนวความคิดทฤษฎีของ นวลน้อย บุญวงษ์ (2539:189)ในด้านหลักเกณฑ์การออกแบบผลิตภัณฑ์ มีดังนี้

1. ประโยชน์ใช้สอย
2. ความงาม
3. การดำรงลักษณะเฉพาะ
4. วัสดุ
5. ราคา

กรอบแนวความคิดทฤษฎีของดวงฤทัย อ่างรังโชติ (2550:10-11) ในด้านหลักและวิธีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ คือ

1. การป้องกันคุ้มครองสินค้า
2. การหีบห่อสะดวกต่อการขนส่ง
3. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า
4. ดึงดูดให้ลูกค้าเกิดความสนใจอยากซื้อ

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. การประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ที่พัฒนาและปรับปรุงขึ้นใหม่แล้ว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวความคิดทฤษฎีของ

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2537 (อ้างใน จารุสิทธิ์ เครือจันทร์, 2552 : 6-7) ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญสินค้าของที่ระลึกดังนี้

1. เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
2. มีความดึงดูดใจจากการออกแบบ
3. ขนาด รูปร่าง และน้ำหนักที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการขนส่ง
4. ราคาถูก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย

ขั้นตอนที่ 1.1 ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์เครื่องแขวนไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวนด้านละ 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 1.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากเครื่องแขวนไทยและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จำนวนด้านละ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการออกแบบ

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงแล้ว

แหล่งข้อมูล กลุ่มนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ที่มาเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย ได้แก่ บริเวณพระบรมมหาราชวัง วัดพระแก้ว และวัดโพธิ์ จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าชมสถานที่บริเวณพระบรมมหาราชวัง ปี พ.ศ. 2556 เฉลี่ยต่อวันประมาณ 12,798 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศที่มาเที่ยวชมบริเวณ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากสถิติของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมบริเวณพระบรมมหาราชวัง ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 12,798 คนต่อ 1 วัน โดยใช้สูตรตารางคำนวณของ YAMANE ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และขนาดตัวอย่างตามความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ซึ่งเท่ากับ 100 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยที่มีผลต่อการออกแบบ ที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงขึ้นใหม่แล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อกำหนดและรูปแบบของเครื่องแขวนไทย เพื่อเป็นข้อมูลและขอบเขตในการออกแบบของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย

2. แบบสอบถาม (Check List) เพื่อสอบถามและหารูปแบบของที่ระลึกและรูปแบบของเครื่องแขวนที่เหมาะสมโดยการกำหนดคำถามขึ้นมาจากกระบวนการในการออกแบบเพื่อกำหนดแนวทางในการออกแบบร่างเบื้องต้น (Idea Sketch) ของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

3. แบบสอบถาม (Check List) เพื่อหาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อหาข้อสรุปและเลือกแบบที่ดีที่สุด นำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบต่อไป โดยมีประเด็นการสอบถามคือ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอย ความงาม การดำรงลักษณะเฉพาะ วัสดุและราคาและด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ การป้องกันคุ้มครองสินค้า การหีบห่อสะดวกต่อการขนส่ง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและการดึงดูดให้ลูกค้าเกิดความสนใจอยากซื้อ

4. แบบสอบถาม (Check List) เพื่อประเมินความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงแล้ว โดยมีประเด็นการสอบถามได้แก่เป็นด้านสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ด้านมีความดึงดูดใจจากการออกแบบ ด้านขนาด รูปร่าง และน้ำหนักที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งและด้านราคา

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาและพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย

ขั้นตอนที่ 1.1 ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย

1.1.1 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแขวนไทย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่จะนำรูปแบบของเครื่องแขวนไทยมาประยุกต์เป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมให้คนทั่วไปได้รู้จักและเรียนรู้ถึงเรื่องเครื่องแขวนไทยได้มากยิ่งขึ้นนั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามมีความเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันนี้รูปแบบของเครื่องแขวนได้ถูกลดความสำคัญลงไป ทั้งประโยชน์และหน้าที่การใช้สอยจึงทำให้ไม่ค่อยมีผู้นิยมนำมาแขวนให้เห็นเหมือนสมัยก่อน จึงเป็นการช่วยอนุรักษ์และพัฒนาเครื่องแขวนให้เป็นที่รู้จักของคนไทยและต่างชาติ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์วัสดุหรือรูปแบบการใช้งานเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยในปัจจุบัน แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องแขวนไทยอยู่นั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านมีความเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากการประยุกต์วัสดุจะช่วยให้เครื่องแขวนไทยยังคงอยู่ต่อไป เนื่องจากวัสดุดั้งเดิมคือดอกไม้สดไม่สามารถทนต่อสภาพอากาศได้นานอายุการใช้งานที่สั้น จึงทำให้เครื่องแขวนไทยนั้นค่อยๆลดความสำคัญลงไปและกำลังจะหายไปเรื่อยๆ จากสังคมไทย อีกทั้งการปรับเปลี่ยนวัสดุให้เหมาะสมยังเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุและชิ้นงาน

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแขวนไทยได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของเครื่องแขวนไทย นั้นพบว่ารูปทรงของเครื่องแขวนไทยและลักษณะของการแขวนนั้นมีความเป็นจุดเด่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาเป็นที่สีและลวดลายของเครื่องแขวน คิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนกลิ่นและวัสดุนั้น คิดเป็นร้อยละ 10 เท่ากัน

4. ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแขวนไทยให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจจะได้รับจากผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นใหม่นั้น พบว่าด้านประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมกับปัจจุบันและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องแขวนไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือด้านการแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ไทย คิดเป็นร้อยละ 22.22 และความประณีตสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 11.11

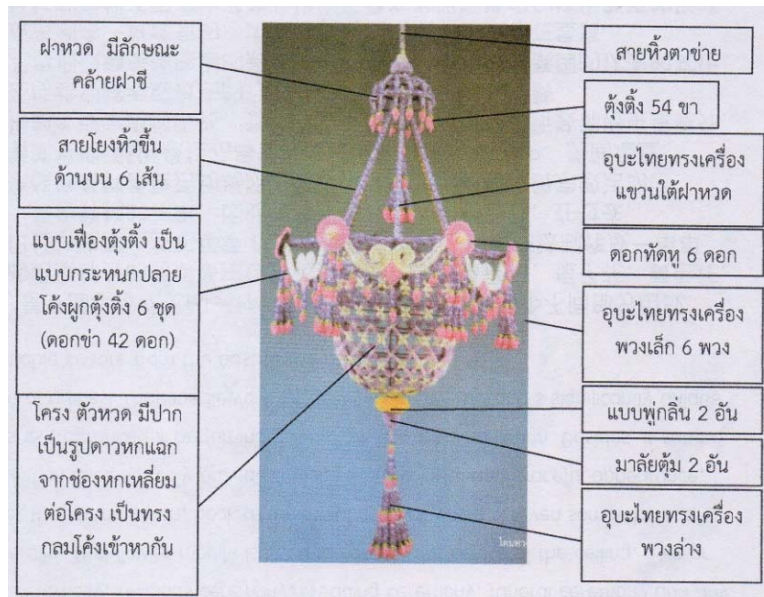
1.1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแขวนไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแขวนไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวัสดุ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้แทนวัสดุเดิมเพื่อให้เหมาะสมพบว่า วัสดุประเภทไม้ โลหะ และกระดาษมีความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาเป็นวัสดุประเภทพลาสติกเช่นลูกปัดสีต่างๆและผ้า คิดเป็นร้อยละ 15 ส่วนประเภทดินปั้นเช่นดินไทยหรือดินญี่ปุ่นและดินเผาหรือเซรามิค คิดเป็นร้อยละ 5 เท่ากัน

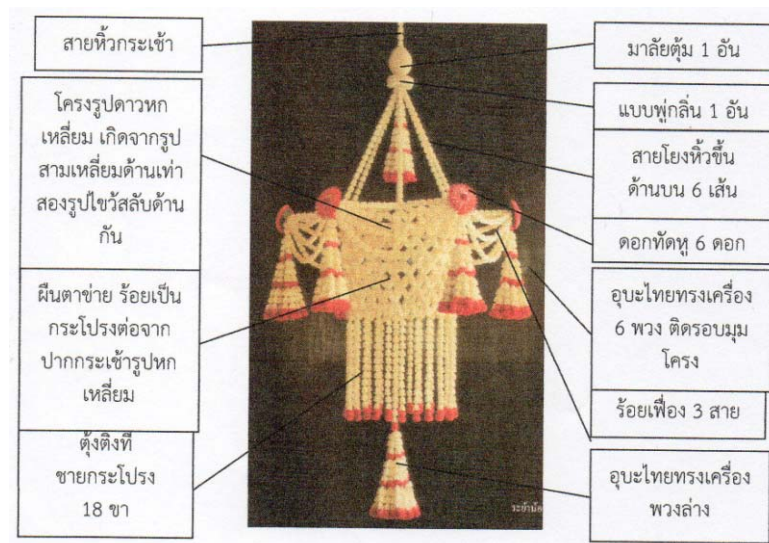
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแขวนไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องแขวนไทยที่ง่ายต่อการนำมาประยุกต์และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พบว่าโคมหวดและระย้าน้อยมีความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.70 รองลงมาเป็น พวงแก้วแปลง คิดเป็นร้อยละ 11.76 ส่วนกลิ้งตะแคง กลิ้งคว่ำ โคมจีนและระย้าแปลง คิดเป็นร้อยละ 8.82 ผู้วิจัยจึงเลือกรูปแบบที่ดีที่สุด 3 ลำดับแรก ในการนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต่อไป

ภาพที่	แบบเครื่องแขวน	ความถี่	ร้อยละ				
1		3	8.82	8		5	14.70
กัลින්ตะแคง				ระย้าน้อย			
2		2	5.88	9		5	14.70
วิมานพระอินทร์				โคมหวด			
3		-	-	10		4	11.76
กัลින්จีน				พวงแก้วแปลง			
4		2	5.88	11		3	8.82
กัลින්จระเข้				โคมจีน			
5		-	-	12		3	8.82
พุกกลิน				ระย้าแปลง			
6		1	2.94	13		1	2.94
วิมานแท่น				ระย้าใหญ่ (ระย้าสามชั้น)			
7		3	8.82	14		2	5.88
กัลින්คว่า				พวงแก้ว			
				รวม	14	34	100

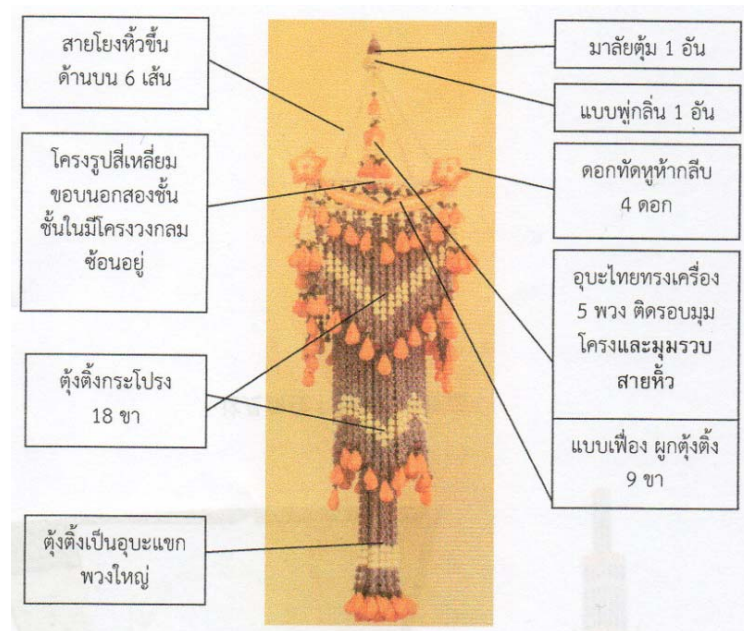
ภาพ 2 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของเครื่องแขวนไทย ที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาพัฒนาเป็นของที่ระลึก
ที่มา : กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย

ภาพ 3 การวิเคราะห์ส่วนประกอบ โคมหวด
ที่มา (มณีรัตน์ จันทนะพะลิน.2528:319)

ภาพ 4 การวิเคราะห์ส่วนประกอบ ภาพระย้าน้อย
ที่มา (มณีรัตน์ จันทนะพะลิน.2528:320)

ภาพ 5 การวิเคราะห์ส่วนประกอบ พวงแก้วแปลง
ที่มา (มณีรัตน์ จันทนะพะลิน.2528:321)

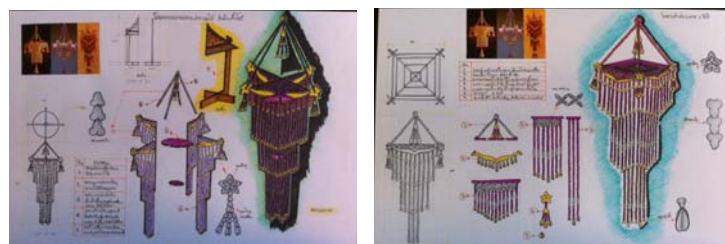
ขั้นตอนที่ 1.2 ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย

แบบร่างที่ 1

แบบร่างที่ 2

แบบร่างที่ 3

แบบร่างที่ 4

แบบร่างที่ 5

ภาพ 6 แบบร่างของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยจำนวน 5 รูปแบบ
ที่มา: กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ผลการประเมินแบบร่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากเครื่องแขวนไทยจำนวน 5 รูปแบบ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

แบบร่างของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย	ผลการประเมิน		ระดับความเหมาะสม
	N=3		
	\bar{x}	S.D.	
แบบร่างของที่ระลึก แบบที่ 1	3.92	0.40	มาก
แบบร่างของที่ระลึก แบบที่ 2	3.94	0.12	มาก
แบบร่างของที่ระลึก แบบที่ 3	4.64	0.09	มากที่สุด
แบบร่างของที่ระลึก แบบที่ 4	4.50	0.17	มาก
แบบร่างของที่ระลึก แบบที่ 5	4.75	0.15	มากที่สุด

1.2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

จากการประเมินผล แบบร่างผลิตภัณฑ์ทั้ง 5 รูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบทั้ง 3 ท่านพบว่ารูปแบบที่ 5 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.64$) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่ 4 คือรูปแบบที่ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.50$) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นแสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่ 5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.75$) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกนำแบบร่างของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยรูปแบบที่ 5 ไปพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

แบบร่างที่ 1

แบบร่างที่ 2

แบบร่างที่ 3

แบบร่างที่ 4

แบบร่างที่ 5

ภาพ 7 แบบร่างบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยจำนวน 5 รูปแบบ
ที่มา: กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ผลการประเมินบรรจุกัญท์ของที่ระลึกจากเครื่องแขวนไทย จำนวน 5 รูปแบบ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุกัญท์

แบบร่างของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย	ผลการประเมิน		ระดับความเหมาะสม
	N=3		
	\bar{x}	S.D.	
บรรจุกัญท์ แบบที่ 1	3.04	0.35	ปานกลาง
บรรจุกัญท์ แบบที่ 2	3.67	0.33	มาก
บรรจุกัญท์ แบบที่ 3	2.96	0.39	ปานกลาง
บรรจุกัญท์ แบบที่ 4	2.74	0.62	ปานกลาง
บรรจุกัญท์ แบบที่ 5	2.89	0.47	ปานกลาง

1.2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุกัญท์

จากการประเมินผลบรรจุกัญท์ทั้ง 5 รูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุกัญท์ทั้ง 3 ท่าน พบว่ารูปแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ($\bar{x} = 3.67$) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือรูปแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.04$) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและลำดับที่ 3 คือรูปแบบที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.96$) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรูปแบบที่ 5 และ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.89$) และ ($\bar{x} = 2.74$) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ารูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ ($\bar{x} = 3.67$) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกนำบรรจุกัญท์ของที่ระลึกจากเครื่องแขวนไทย รูปแบบที่ 2 ไปพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงแล้ว

เมื่อผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุกัญท์แล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 2 ด้าน มาทำการปรับปรุงและพัฒนาจนเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ดังรูป

ภาพ 8 ต้นแบบของที่ระลึก และบรรจุกัญท์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยที่ผ่านการปรับปรุงและพัฒนาแล้ว
ที่มา : กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย

สรุปข้อมูลเบื้องต้นของนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนไทยมีจำนวนร้อยละ 46 และชาวต่างประเทศร้อยละ 54 แบ่งออกเป็นเพศหญิงร้อยละ 62 เพศชายร้อยละ 38 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคืออายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 23 และช่วงอายุ

ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ โดยที่เป็นนักเรียน นักศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาเป็นอาชีพพนักงานบริษัทคิดร้อยละ 25 ส่วนอาชีพธุรกิจส่วนตัวและอาชีพอื่นๆ มีจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 8 ซึ่งมีระดับเงินเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือช่วง 15,001 – 20,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 23 และช่วง 30,001 – 35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8 โดยมีการเดินทางมาเที่ยวเองคิดเป็นร้อยละ 77 และใช้บริการนำเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 23 จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทยส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และช่วงอายุมีความสัมพันธ์กับอาชีพและเงินเดือน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนนักศึกษาและพนักงานบริษัทตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจแต่ละด้านแล้วพบว่าด้านเป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.69$) ด้านการดึงดูดใจจากการออกแบบพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.8$) ด้านขนาด รูปร่าง และน้ำหนักที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.96$) และด้านราคามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.04$)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการสอบถามและสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแขวนไทย พบว่ารูปแบบของเครื่องแขวนไทยในอดีต เป็นศิลปะการร้อยดอกไม้ของไทยอีกแขนงหนึ่งซึ่งมีความสวยงาม และปัจจุบันกำลังหาคุ้อยู่ยาก เนื่องจากปัจจัยหลายด้านเช่นการใช้เวลาในการทำงานซึ่งไม่เหมาะสมกับระยะเวลาของการใช้งานเพราะผลิตจากดอกไม้สดซึ่งมีอายุการใช้งานสั้น หรือการเข้ามาของศิลปินวัฒนธรรมต่างชาติที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนไทยมากขึ้น ทำให้ไม่เป็นที่สนใจต่อคนรุ่นหลัง รูปแบบของเครื่องแขวนนั้นแบ่งออกได้ 3 ขนาดได้แก่ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แต่ละขนาดก็มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่นขนาดเล็กได้แก่ พุกกลิ้ง กลิ้งตะแคง กลิ้งคว่ำ กลิ้งจะเข้ วิมานแท่น และวิมานพระอินทร์ ขนาดกลางได้แก่โคมหวด ระย้าน้อย พวงแก้วแปลง และขนาดใหญ่ได้แก่ระย้าใหญ่(ระย้าสามชั้น) พวงแก้ว ระย้าแปลง และโคมเงิน เป็นต้น ซึ่งแต่ละแบบก็มีรูปทรงที่แตกต่างกันคือมีทั้งรูปทรงแบบแบนและแบบกลมที่สามารถมองได้รอบทิศทาง แต่ละแบบก็มีส่วนประกอบที่แตกต่างกันออกไป ส่วนประกอบที่สำคัญ มี 2 ส่วนหลักๆคือ ลำตัวเครื่องแขวนได้แก่ โครงเครื่องแขวนและตาข่าย ส่วนที่ 2 คือเครื่องแต่งตัว ได้แก่ แบบ เส้น ดอกทัดหู เฟือง อุบะ ดอกตุ้ม และมาลัยคือได้แก่ มาลัยซีก มาลัยตุ้ม และมาลัยลูกโซ่ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ นิรัช สุตสังข์ (2548:51) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

จะเห็นได้ว่าเครื่องแขวนไทยแต่ละแบบนี้มีความน่าสนใจควรที่จะอนุรักษ์และสืบทอดให้กับคนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงภูมิปัญญาไทยในอดีต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์ถึงภูมิปัญญาไทยในอดีต ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวและสร้างสรรค์โดยใช้ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมในการเผยแพร่ให้ทุกคนได้รับรู้และมีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยการนำมาผลิตเป็นของที่ระลึกจากต้นแบบมรดกทางวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้กับชุมชนหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น วัฒนธรรม กัลป์ยาณพัฒนากุล (2551:191-204) อ้างในชาญชัย รอดเลิศ (2553:59) กล่าวถึงการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยคือเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปความเจริญมีมากขึ้นย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปหลายๆด้านและการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง ได้ก่อให้เกิดความตึงตังเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมบางอย่างกลับไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นวัฒนธรรมบางอย่างจึงได้ปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมของต่างชาติที่หลากหลายเช่นการละเล่นพื้นบ้าน นาฏศิลป์ ศิลปะหัตถกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และดนตรีพื้นบ้าน การเผยแพร่จึงเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะทำให้วัฒนธรรมกระจายไปยังผู้อื่นได้อย่างทั่วถึงโดยอาศัยหลักของการสื่อสาร การเผยแพร่วัฒนธรรม ก็คือการนำวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละภาคออกโฆษณาให้แพร่หลายยิ่งขึ้นไป โดยการจัดการให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้รับสามารถเข้าใจได้ตามวัตถุประสงค์ของวัฒนธรรมนั้นๆตามสื่อและช่องทาง คือสิ่งที่เป็นตัวกลางทำให้สารเคลื่อนตัวออกไปจากผู้ส่งสาร มีทั้งสื่อที่อยู่ตามธรรมชาติ เช่นอากาศ คลื่นเสียง คลื่นแสง และสื่อที่มนุษย์ทำขึ้นหรือผลิตขึ้นเช่นโทรศัพท์ หนังสือ นิตยสาร เป็นต้น 2. การพัฒนาของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย โดยการสรุปข้อมูลจากการสอบถามกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สรุปเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกโมเดลกระดาษ 3 มิติ ซึ่งมี 3 รูปแบบคือโคมหวด พวงแก้วแปลงและระย้าน้อย โดยมีลักษณะเป็นชิ้นส่วนแต่ละชิ้น นำมาพับประกอบกันตามแบบแต่ละขั้นตอนโดยใน 1 ชุดประกอบด้วยแผ่นชิ้นส่วนประกอบเครื่องแขวน 3 แผ่น ที่ถอดแบบมาจากเครื่องแขวนให้มีลักษณะง่ายต่อการประกอบ เมื่อ

ประกอบเสร็จแล้วยังคงความเป็นเอกลักษณ์ตามแบบเครื่องแขวนไทยแต่เดิม สามารถนำไปห้อยหรือแขวนได้ตามต้องการเพื่อประดับตกแต่งให้เกิดความสวยงาม ช่วยส่งเสริมให้เกิดสมาธิและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นวลน้อย บุญวงศ์ (2539:189) ในด้านหลักเกณฑ์การออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความงาม ด้านการดำรงลักษณะเฉพาะ ด้านวัสดุและด้านราคา

ส่วนบรรจุภัณฑ์ผู้วิจัยได้ออกแบบเป็นลักษณะเชิงแผ่นพับที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเครื่องแขวนไทยแต่ละชนิด เป็นการช่วยเผยแพร่ศิลปะการร้อยเครื่องแขวนไทยให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจได้เข้าใจและรับรู้ถึงศิลปแขนงนี้ได้มากขึ้น โดยมีการแปลภาษาทั้งหมด 3 ภาษาได้แก่ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาจีน มีภาพและวิธีขั้นตอนการประกอบเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น และสามารถนำไปใช้สะดวกเหมาะที่จะนำไปเป็นของฝากของที่ระลึกได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดวงฤทัย อารังโชติ (2550:10-11) ในด้านหลักและวิธีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ คือด้านการป้องกันคุ้มครองสินค้า ด้านการหีบห่อสะดวกต่อการขนส่ง ด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและด้านดึงดูดให้ลูกค้าเกิดความสนใจอยากซื้อ

3. การศึกษาความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเครื่องแขวนไทย ซึ่งแบ่งออกเป็นแต่ละด้านคือ ด้านเป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.69$) ด้านการดึงดูดใจจากการออกแบบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.83$) ด้านขนาด รูปร่าง และน้ำหนักที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.96$) และด้านราคามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.04$) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ อ่างโน จารุสิทธิ์ เครื่องจันทร์ (2552:6) กล่าวไว้ว่าการที่คนจะเลือกสินค้าสิ่งใดนั้นจะต้องเป็นที่ถูกใจและมีความน่าสนใจ ชวนให้อยากซื้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เพื่อให้งานที่ออกมามีความสมบูรณ์แบบมากที่สุด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จารุสิทธิ์ เครื่องจันทร์.(2552).เอกสารประกอบการสอนการออกแบบของที่ระลึก.สาขาวิชาออกแบบ นิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การศึกษาภาคฤดูร้อน.
- ชาญชัย รอดเลิศ .การศึกษาและออกแบบสื่อการเรียนรู้งานศิลปะหัตถกรรมปลาตะเพียนสาน.วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
- ณภัทร ทองแถม.(2552).เครื่องแขวนดอกไม้ไทย.กรุงเทพฯ:วาดศิลป์
- ดวงฤทัย อารังโชติ.(2550).เทคโนโลยีภาษาชนบรจุ.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์
- นวลน้อย บุญวงศ์. 2542. หลักการออกแบบ. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิรัช สุดสังข์.(2548).การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- มณีรัตน์ จันทนะพะลิน.2528.หนังสือชุดมรดกไทย เล่มที่ 4 เครื่องแขวนไทย ดอกไม้สด.โรงพิมพ์สุมาลี ทองรุ่งโรจน์.(2555).ออกแบบบรรจุภัณฑ์.กรุงเทพฯ: บอส์ส์การพิมพ์